

Charakteristika vzdělávací oblasti Člověk a společnost

Vzdělávací obor: Dějepis (D)

Ročník: 6. – 9.

1. Organizační strategie:

Vyučovací předmět dějepis se vyučuje jako samostatný předmět v 6. - 9. ročníku 2 hodiny týdně. V 6. ročníku je posílen o 1 hodinu z disponibilní časové dotace.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu dějepis směřuje k

- rozvíjení vlastního historického vědomí
- vnímání obrazu hlavních vývojových linií
- získávání orientace v historickém čase
- pochopení souvislostí dějinných událostí a procesů
- chápání kulturní rozmanitosti světa
- utváření pozitivního hodnotového systému.

Vyučovací předmět dějepis je úzce spjat s dalšími vyučovacími předměty:

Z (orientace v prostoru, územní rozsah států), M, F, PŘ, CH (vědecké poznatky, rozvoj vědy a techniky, VV (stavební slohy, umělecká díla, významní umělci), HV (vývoj hudebních projevů, významní skladatelé), AJ, NJ (významní spisovatelé a jejich tvorba), OV (člověk a společnost, stát a státní zřízení, lidská a občanská práva, volební systém), TV (odkaz řecké kultury, olympijské hry).

2. Výchové a vzdělávací strategie:

- učitel při výuce využívá aktivizační metody, podporuje u žáků vhodné způsoby učení
- vede žáky k chápání dějinných souvislostí a vytváření si komplexního pohledu na vývoj civilizace
- při ústních i písemných výstupech vede žáky k jasnému a jednoznačnému formulování otázek i odpovědí
- zadává úkoly, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace z různých zdrojů
- pěstuje v žácích vztah k tradicím, národnímu a historickému dědictví

3. Kompetence:

a) Kompetence k učení

- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí
- propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na společenské a kulturní jevy

b) Kompetence k řešení problémů

- vyhledává informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit

c) Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů,...

- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

d) Kompetence sociální a personální

- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu

e) Kompetence občanské

- odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy
- respektuje, chrání a oceňuje naše tradice a kulturní i historické dědictví
- projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit

f) Kompetence pracovní

- dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky
- využívá svých znalostí v běžné praxi

g) Kompetence digitální

- žák volí a účelně využívá vhodné digitální technologie při plánování, realizaci a hodnocení činností s digitálními historickými zdroji, prameny a programy
- žák se seznamuje s různými možnostmi, jak komunikovat činnosti a výsledky práce s digitalizovanými historickými reáliemi prostřednictvím různých digitálních technologií a nástrojů pro komunikaci a sdílení
- žák je veden k bezpečné a efektivní komunikaci, učí se odpovědnému chování a jednání v digitálním prostředí

Průřezová témata v předmětu Dějepis:

- Multikulturní výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Výchova demokratického občana
- Mediální výchova

Projekty:

- Projekt na téma Kořeny a zdroje evropské civilizace (6. ročník)
- Holocaust (9. ročník)

Vzdělávací oblast: **Člověk a společnost**
 Vyučovací předmět: **Dějepis (D)**
 Ročník: **6.**

Výstup	Učivo	Téma	Průřezové témata, mezipředmětové vztahy, projekty
<ul style="list-style-type: none"> - osvojí si práci s časovou přímkou - orientuje se v historické mapě - osvojí si základní periodizaci dějin a řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu - pracuje s pojmy prostor, čas - uvede konkrétní příklady zdrojů informací o minulosti - pojmenuje instituce, kde jsou shromažďovány 	<p>Úvod do učiva Význam zkoumání dějin Získávání informací o dějinách Historické prameny Historický čas a prostor</p>	Začínáme se učit dějepis	<p>Z – orientace na mapě M – časová osa ČJ – listiny</p>
<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje život pravěkých sběračů, lovců, jejich materiální a duchovní kulturu - objasní význam zemědělství, dobytčářství a zpracování kovů pro lidskou společnost - uvede příklady archeologických kultur na našem území 	<p>Člověk a lidská společnost v pravěku</p> <p>Doba kamenná, způsob života počátky zemědělství a řemesel vznik náboženství a umění</p>	Pravěk	<p>PŘ – vývoj člověka PČ – výroba nástrojů</p>
<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví - demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem - porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých 	<p>Nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz Antické Řecko a Řím Střední Evropa a její styky s antickým Středomořím</p> <p>Oblast starověkého východu charakteristické rysy oblasti počátky písma, věd a první zákony kulturní přínos starověkých civilizací Starověký Egypt, Čína, Indie</p>	Starověk	<p>ČJ(lit.) – eposy, řecké báje a pověsti; římské báje Z – práce s mapou VV – řecké a římské umění (stavitelství, sochařství, malířství) ČJ (sloh) – mluvní cvičení, řečnictví</p> <p><i>VMEGS – Jsme Evropané (Kořeny a zdroje evropské civilizace; Klíčové mezníky evropské historie)</i></p>

<p>státech a vysvětlí podstatu antické demokracie</p> <ul style="list-style-type: none"> - zhodnotí vliv starověkých civilizací na vývoj světa 	<p>Střední Evropa</p> <p>Starověké Řecko (kořeny řecké civilizace; archaické a klasické období řeckých států; doba homérská; městské státy řecká kolonizace; Atény za Solónu; Peloponéská válka; řecká vzdělanost, věda a umění</p> <p>Starověký Řím</p>		<p>PROJEKT: NA TÉMA KOŘENY A ZDROJE EVR. CIVILIZACE (VMEGS)</p>
---	--	--	--

Vzdělávací oblast: **Člověk a společnost**
 Vyučovací předmět: **Dějepis (D)**
 Ročník: **7.**

Výstup	Učivo	Téma	Průřezové témata, mezipředmětové vztahy, projekty
<ul style="list-style-type: none"> - popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států - porovná základní rysy západoevropské, byzantsko- slovanské a islámské kulturní oblasti 	<p>Nový etnický obraz Evropy. Utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj Islám a islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci)</p>	Raný středověk	<p>VV – byzantské, arabské umění, románský sloh (archit., soch., malířství) Z – práce s mapou M – arabské číslice ČJ – Bible OV – vztah církevní a světské moci</p> <p><i>MKV – Etnický původ (různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa)</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> - objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech 	<p>Velká Morava a český stát, jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě</p>	První státní útvary na našem území	<p>ČJ – první písemné památky, české pověsti, kroniky OV - národ, vlast, čeští církevní patroni</p>
<ul style="list-style-type: none"> - vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám - ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské kultury 	<p>Křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy Struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev Kultura středověké společnosti - románské umění a vzdělanost Slovanské státy Vznik středověké Anglie a Francie Boj mezi mocí světskou a církevní Křížové výpravy Románská kultura</p>	Formování prvních státních celků v Evropě	<p>Z- práce s mapou OV – náboženství VV – románská kultura</p>

<ul style="list-style-type: none"> - uveďte příklady gotické kultury - vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky - vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život - vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život 	<p>Gotické umění a vzdělanost Renesance, humanismus, husitství, reformace a jejich šíření Evropou. Český stát ve 14. – 16. st.</p> <p>Rozvoj řemesel a obchodu, vznik měst a jejich význam Český stát za vlády posledních Přemyslovců, nástup Lucemburků vláda Karla IV. a její přínos pro český stát Gotická kultura Konflikt mezi Anglií a Francií Kritika poměrů v církvi a husitství v Čechách</p> <p>Doba poděbradská, jednota bratrská Jagellonský stát a stavovská monarchie Hospodářský a technický rozvoj v našich zemích a v západní Evropě Cesta ke vzniku středoevropského soustátí Kultura v době pozdního středověku</p>	<p>Vrcholný středověk</p> <p>Pozdní středověk</p>	<p>ČJ – kroniky, doba Karla IV., rozvoj češtiny, Hus, rozvoj vzdělání VV – gotické umění (stav., soch., malířství) a pozdní gotika (stav., soch., mal.) HV – gotická hudba, husitské písně OV - náš region (historie)</p>
--	--	---	---

Vzdělávací oblast: **Člověk a společnost**
 Vyučovací předmět: **Dějepis (D)**
 Ročník: **8.**

Výstup	Učivo	Téma	Průřezové témata, mezipředmětové vztahy, projekty
<ul style="list-style-type: none"> - popíše a demonstruje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky - objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie - objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války 	<p>Zámořské objevy a počátky dobývání světa Reformace v Evropě</p> <p>Počátky novověku Renesance a humanismus Objevné cesty a jejich společenské důsledky Náboženská reformace Počátky absolutních monarchií Český stát v předbělohorských poměrech Třicetiletá válka Počátky kapitalismu v Anglii, první období kolonialismu</p>	Raný novověk	<p>OV – náboženství Z – práce s mapou PŘ – nové plodiny</p>
<p>na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek - vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti 	<p>Český stát a velmoci v 15. - 18. století Barokní kultura a osvícenství. Industrializace a její důsledky pro společnost; sociální otázka</p> <p>Počátky novověku v Evropě Anglická revoluce Zrod moderní vědy, průmyslová společnost Absolutismus v Evropě - Francie, Rusko, Prusko, Anglie Baroko, rozvoj vzdělanosti v době osvícenské Upevňování vlády Habsburků po třicetileté válce Česká barokní kultura</p>	Období od 2. poloviny 17. století do konce 18. století	<p>VV, HV – baroko, klasicismus, romantismus (stav., soch., mal., hudba) ČJ (lit) – národní obrození, romantismus F – nové poznatky ve vědě a technice</p>

	<p>České země za vlády Marie Terezie a Josefa II.</p> <p>Vznik USA</p> <p>Státy na konci 18. století</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé - porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů - charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích - na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy - vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií - uvědomuje si přínos kultury, její význam jako odkaz kulturního dědictví 	<p>Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět; vznik USA</p> <p>Industrializace a její důsledky pro společnost; sociální otázka</p> <p>Národní hnutí velkých a malých národů ; utváření novodobého českého národa</p> <p>Revoluce 19. stol. jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů</p> <p>Politické proudy (konzervativismus, liberalismus, demokratismus, socialismus);</p> <p>ústava, politické strany, občanská práva</p> <p>Kulturní rozrůzněnost doby</p> <p>Konflikty mezi velmocemi, kolonialismus</p> <p>Velká francouzská revoluce</p> <p>Napoleonské války a jejich důsledky</p> <p>Průmyslová revoluce, modernizace společnosti, změna sociální struktury</p> <p>Národní a osvobozenécké hnutí v Evropě</p> <p>Rozpozná znaky, oblasti, uvede příklady utváření novodobého českého národa</p> <p>Rok 1848 v Evropě a v Čechách</p> <p>Postavení českých zemí v habsburské monarchii ve II. polovině 19. století, základní rysy české politiky, její představitelé</p> <p>Procesy sjednocování v Německu a v Itálii</p> <p>Občanská válka v USA</p>	<p>Novověk od konce 18. století do r. 1914</p>	<p>ČJ (lit.), VV, HV – umění 2. pol. 19. stol. a přelomu 19. a 20. stol.</p> <p>F – nové objevy v oblasti techniky</p> <p><i>VMEGS – Jsme Evropané (Klíčové mezníky evropské historie)</i></p>

Vzdělávací oblast: **Člověk a společnost**
 Vyučovací předmět: **Dějepis (D)**
 Ročník: **9.**

Výstup	Učivo	Téma	Průřezové témata, mezipředmětové vztahy, projekty
<ul style="list-style-type: none"> - na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky - rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů - charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět - rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu - objasní pojmy antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv, uvede příklady - Zhodnotí postavení ČSR v evropských souvislostech a její vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí - pracuje s informacemi a komunikačními technologiemi, porovnává současnost a historii 	<p>První světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky Nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě ; vznik Československa, hospodářsko- politický vývoj, sociální a národnostní problémy Mezinárodně politická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech; totalitní systémy -komunismus, fašismus, nacismus - důsledky pro Československo a svět Druhá světová válka, holocaust; situace v našich zemích, domácí a zahraniční odboj; politické, mocenské a ekonomické důsledky války</p> <ul style="list-style-type: none"> • Situace v letech 1914 – 1948 • První světová válka • Situace v Rusku, ruské revoluce • Vznik Československa, hospodářsko- politický rozvoj republiky, sociální a národnostní problémy • Evropa ve 20. letech <ul style="list-style-type: none"> - mezinárodněpolitická situace Evropy ve 20. letech 	<p>Moderní doba</p>	<p>OV – problémy lidské nesnášenlivosti - životní názor (náboženství) ČJ (lit.) – literatura 1. pol. 20. stol. VV, HV – umění 1. pol. 20. stol.</p> <p><i>VDO – Občan, občanská společnost a stát (Základní principy a hodnoty demokratického politického systému)</i></p> <p>PROJEKT: HOLOCAUST (MKV)</p> <p><i>MV – Fungování a vliv médií ve společnosti (Role médií v politických změnách)</i></p> <p><i>MKV – Kulturní difference (respektování zvláštností různých etnik)</i></p>

	<ul style="list-style-type: none"> - počátky fašistického hnutí - SSSR v meziválečném období - světová hospodářská krize a její důsledky - první projevy fašistické agrese, vznik válečných ohnisek - kultura, věda a technika před vypuknutím druhé světové války - cesta k Mnichovu, Mnichovská dohoda a její důsledky - Protektorát Čechy a Morava - druhá světová válka, domácí a zahraniční odboj - poválečné uspořádání světa - poválečné Československo- únorový převrat 1948 		
<ul style="list-style-type: none"> - vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků - vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce - posoudí postavení rozvojových zemí - prokáže základní orientaci v problémech současného světa - uplatňuje historické znalosti, uvědomuje si přínos kultury a její význam jako odkaz kulturního dědictví - <i>zhodnotí vzájemné obohacování různých kultur, posoudí jeho význam pro další vývoj lidstva, uvede příklady</i> 	<p>Studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření</p> <p>Vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí)</p> <p>Československo od únorového převratu do r. 1989, vznik ČR.</p> <p>Rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět</p> <p>Problémy současnosti</p> <p>Věda technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava</p> <ul style="list-style-type: none"> - postavení Československa - studená válka 	<p>Dějiny od poloviny 20. století do současnosti</p>	<p>OV – problémy současného světa</p> <p><i>MKV – Lidské vztahy (Vztahy mezi kulturami)</i></p>

	- rozpad koloniálního systému,- mimoevropský svět- vnitřní situace v zemích východního bloku- (krizové projevy)- charakteristika západních zemí- krize sovětského impéria („perestrojka“)- obnova demokracie ve východní Evropě- „sametová revoluce“ 1989- rozpad Československa, vznik Č R 1993- Česká republika na přelomu tisíciletí- technika, věda a kultura ve 2. polovině- 20. století, evropská integrace, globalizace		